

בעזה"ש"ת

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו

בדרשת פרקי אבות

ובסעודת רעוא דרעוין

*

פרשת קדושים

שנת תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י

מכון מעדני מלך וויען

גליון תרמ"ח

להשיג אצל
מכון מעדני מלך וויען

185 Wilson St.
Brooklyn N.Y. 11211
718.388.1751.#117

דברי תורה

בפרקי אבות פרשת קדושים תשע"א לפ"ק

אזד עוד עולמו, ויוכל להשתדל לקנותו
צמעשים טובים.

ואמר כל ישראל יש להם חלק
לעולם הבא שנאמר (ישעיה
ס-כא) ועמך כולם נדיקים לעולם יירשו
ארץ. ויש להבין איך נוכל לומר ועמך
כולם נדיקים, הרי אמרו חז"ל (יומא
לא): ראה הקב"ה שנדיקים מועטים
עמד ושתלן בכל דור ודור, הרי שרק
מיעוטא הם נדיקים. ועוד דאם כן
למה אמר התנא רק כל ישראל יש
להם חלק לעולם הבא שנאמר לעולם
יירשו ארץ, הוי ליה למימר גם כל
ישראל נדיקים, כרישא דקרא ועמך
כולם נדיקים. וגם להבין סיומא דקרא
'נצר מטעי מעשה ידי להתפאר', למה
קרא אותם 'נצר מטעי'.

וגרסא דהנה בגמרא (חולין נב.) אמר
רבי שמעון בן לקיש אומה זו
כגפן נמשלה [גפן ממצרים תסיע],
זמורות שבה אלו בעלי צמים [דמה
הזמורה הזו מוציאה לולבין ועלין ופרי
והוא עיקר הגפן, כך בעלי צמים

מתחילין ללמוד פרקי אבות אחר
חג הפסח, ויש לומר כי
יניאח מצרים היתה לא רק גאולת
הגוף מעבודת חומר ולצנים, אלא גם
גאולת הנפש ממ"ט שערי טומאה
למדריגה רמה בקדושה. וגאולה זו
מתעוררת מדי שנה בשנה בכל נפש
ישראל, שנגאל בחג הפסח מטומאתו,
ומתעורר אצלו צהויאך את העם
ממצרים תעבדון את האלקים על ההר
הזה. ועל כן ציום השבת קודש, יום
מנוחה והרחצת הדעת בקדושה,
מתחילין ללמוד דרכי עבודת ה'
המרוכזים בפרקי אבות.

ובתחילין בהמשנה (סנהדרין ג.) כל
ישראל יש להם חלק
לעולם הבא, דברי נחמה וחיוק לאמץ
צרכיים כושלות, שלא יתייאש שכבר
אזד עולמו צרוב שנותיו, ומה יוכל
להיות עוד ממנו, על כן מתחילין
צדברים קרים על נפש עיפה, עוד לא
מאחזר, כל ישראל יש להם חלק
לעולם הבא, בכל מצב שהאדם עומד,
מוכן לפניו חלקו לעולם הבא, ולא

מקום הוא מואל קורת רוח גם מהזמורות והעלין המסייעים לגידול הפירות. כמו כן נטע ה' גפנו בעולם הזה, ותכליתו הם הצדיקים וחכמי ישראל שאין להם בעולמם אלא עבודת ה', אבל המסייעים לחכמים אלו שיוכלו לעבוד עבודתם כראוי בהרחבת הדעת, הם הצעלי צתים ועמי הארץ העומדים לימינו, יש להם חלק בעבודתו של אותו צדיק, וחלק כחלק יאכלו, כי צלי סיועם לא היה יכול להגיע למדריגתו ולהמשיך בו.

ומבואר צתום' (עירוצין יג:) דהגם דנמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נצרא, היינו צתתם בני אדם, אבל צדיק אשריו 'אשרי דורו' עכ"ל. כי אם יש צדיק שזכה צמעשו שנוח לו שנצרא, הרי גם דורו המסייעים לו בעבודתו יש להם חלק עמו, ולא רק שאשריו להצדיק עצמו, אלא גם אשרי דורו. — ודבר זה הוא מקור ציד כל אחד ואחד, לצדק עצמו ולסייע צמה שיוכל להרצות התורה של הצדיק, ועל ידי זה גם לו יש 'חלק' בעולם הבא של הצדיק.

וזהו שאמר הכתוב, 'ועמך כולם צדיקים', אם העם כולל עצמה עם הצדיק, שעומדים לימינם לסייעם כמו הזמורות והעלים של הגפן, אזי 'לעולם יירשו ארץ', גם הם יירשו מהארץ העליונה המגיע להצדיק, וכל

גומלי חסדים ומחזיקים ידי עניים ומפזרים ממונם למלכות בשביל אחיהם ומתחיימים על ידם], אשכולות שזה אלו תלמידי חכמים, עלין שזה אלו עמי הארץ [עלין שצגפן סובלין הרוח ומגינין על האשכולות שלא יכס שרצ ושמש ורוחות, כך עמי הארץ חורשין חורען וקוצרין מה שתלמידי חכמים אוכלין], קנוקות שזה אלו ריקנין שבישראל, והיינו דשלחו מתם ליצעי רחמי אתכליא על עלייא, דאלמלא עלייא לא מתחיימין איתכליא ע"כ.

הרי לנו לימוד מוסר השכל מהגפן, אף שעיקרו הוא רק בשביל הגפן, וגם צו המוצהר הוא היין, והחרטום והזגין הם פסולת, אף על פי כן לא יאמר האדם כי הזמורות והעלין לריק המה, ואין צהם צורך, כי המתצונן יראה שבלי הזמורות והעלין לא יוכלו האשכולות להתקיים גם רגע אחד, ורק כשכולם מאוחדים יחד הזמורות והעלים והאשכולות אז יתן הגפן פריו. וכן נמשלה אומה זו לגפן, אמת שהתלמידי חכמים המה החשובים ביותר, אבל נצרכה להכלל ישראל, גם הזמורות וגם העלין והקנוקות, וכל אחד מסייע להרצות כבוד ה', וכבודו מתעלה צמה שיש בכלל ישראל כל הסוגים למקטן ועד גדול. (ועיין שמן ראש לסוכות סד:).

והיינו דכמו שהנטע גפן, אם כי תכליתו הוא הפירות, מכל

ויהי היום ויצא הציתה לעשות מלאכתו. ובגמרא (סוטה לו.) רב ושמואל, חד אמר לעשות מלאכתו ממש, וחד אמר לעשות נרכיו נכנס ע"כ. ויש להצין אם יכולין לדרוש את יוסף לשבת, למה נדרשנו לגנאי. ובתוס' כתבו משום דהוילאו בלשון ציאה, ויצא הציתה ע"ש.

ויש לומר עוד, דאיתא בגמרא (עבודה זרה יז:) רבי חנינא ורבי יוחנן הוו אזלי באורחא, כי מטו להנהו תרי שבילי, חד הוה פלי אפתחא דעבודת כוכבים [פתוח לפתח עבודת כוכבים], וחד הוה פלי אפתחא דזוגות. אמר ליה חד לחצריה ניזל אפתחא דעבודת כוכבים דנכיס יצריה [נשחט ונעקר יצרא, אנשי כנסת הגדולה בקשו רחמים ונמסר צידם והרגוהו]. אמר ליה אידך ניזל אפתחא דצי זוגות ונכפיייה ליצרן ונקבל אגרא, והלכו אפתחא דזוגות וכו' ע"ש. הרי לנו כי גדולי החכמים היו תקיפס ציגרים, וחזרו אחר מקום שיהיה להם נסיונות של עצירה, ויהיו שליטים ציגרים. וכמו כן יוסף הצדיק צרוב קדושתו, נכנס להצית בכוונה שיהיה לפניו נסיון של אשת אדונו, והיה מוצטח צרוב קדושתו שיעמוד על יצרו ולא יצא לידי חטא.

אמנם באיזה כח נכנס, ומה הציה יוסף אתו עמו לסיוע שלא יצא לידי מכשול. ויש לומר דאיתא

ישראל יש להם 'חלק' צו. ואמר שוב, כי הם 'נצר מטעי', דוגמת הנטיעה שחליתו הוא הפרי, מכל מקום צריכים לזה הארץ הדומם, וגוע האילן, והזמורות והעלים, ובלא הם אין פרי, כן אומה זו נמשלה לגפן, ולכן כולם הם מעשי ידי להתפאר.

ולבאר הדברים ציחר ציאר, איך שכל אחד מישראל בכל מצב שהוא נמצא יוכל לעבוד את ה', ויתעלה ממנו כבוד שמים, אקדים מתחלה הכתוב שאמרנו בהלל צימי החג העלי"ט, בצאת ישראל ממצרים וגו' הים ראה וינס וגו' (תהלים קיד-א). צילקוט (שם רמז תתעג) מה ראה, ראה ארונו של יוסף יורד לים, אמר הקצ"ה ינוס מפני הנס שנאמר (צראשית לט-יז) ויעוזב בגדו צידה וינס ויצא החוצה ע"כ. ויש להצין אם היה סיבה להים שלא להקרע לפני ישראל, צמה נשתנה דעתו צראייתו ארונו של יוסף. גם מה שהציה המדרש הרישא דקרא, 'ויעוזב בגדו צידה' לכאורה מיותר, כי מה שנעשה בצגדו לכאורה לא מעלה ולא מוריד לענייניו, ודי צאמרנו 'וינס ויצא החוצה'

וצראה כי צנסיונו של יוסף כתיב, ויהי כהיום הזה ויצא הציתה לעשות מלאכתו (לט-יא), ויש להצין הכוונה צמה שאמר ויהי 'כהיום' הזה, בלשון דמיון, והוי ליה לשנות בצקרה,

וינס ויאל החוזה, הסתכל גם בשורשו של יוסף איך ובמה זכה לזה, ואמר ארונו של יוסף ראה, איך שיוסף דימה תמיד בנפשו איך הוא כבר מוטל בארונו, ואיזה פנים יהיה לו אז, לשכב אצלה להיות עמה (לט-י), בעולם הבא (רשי"י), שמהא קשורה זו ככלב (סוטה ג:), ומה יענה ליום הדין.

אמנם יש צוה מוסר השכל, אם יוסף הצדיק, שהיה גדול בתורה, שכל מה שלמד יעקב משם ועבר מסר לו (ב"ר פד-ח), ועשה הכנה דרבה קודם שנכנס לבית אדונו, בתורה וקריאת שמע והזכרת יום המיתה, עד שחשב שהוא חזק כבר בנפשו ליכנס לנסיון לבוף יצרו, אף על פי כן התגבר עליו יצרו, שהורך לבוא לפניו דיוקנו של אצו ולהתראות לו בחלון, ואמר ליה, יוסף, עתידין אחיך שיכתבו על אצני אפוד ואתה צינייהם, רצונך שימחה שמך מצינייהם, ותקרא רועה זונות (סוטה שס). מה יענו אזובי קיר, דורות הללו, איך יש להתרחק מכל דבר שמציאו לנסיון, שלא יכרע ברך, ולהתפלל ואל תציאני לידי נסיון, ויילנו משעות רעות, כי ברגע אחד יוכל לאבד שני עולמות, ה' ישמרנו.

והנה גזירת הגלות במצרים היתה, ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה (בראשית טו-ג), ובסופו

בגמרא (ברכות ה.) לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, אם נצחו מוטב, ואם לאו יעסוק בתורה וכו', יקרא קריאת שמע וכו', יזכיר לו יום המיתה, שנאמר (מהלים ד-ה) רגזו ואל תחטאו, אמרו בלבבכם, ועל משכבכם, ודומו סלה [יום הדומיה הוא יום המות שהוא דומיה עולמית] ע"כ. ולכן נמסר הנגינה על וימאן (לט-ח) שלשלת, שהתחזק עמנו בשלשה דברים הללו. והחזיק ביותר הגדולה היא, לזכור לאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, התענוג מהחטא הוא רק לפי שעה, והמכאובות לאחריו הם לנצח נצחים. ויום הדומיה נריכה להיות תמיד לנגד עיני האדם, מה ישיב ציום הזה על מעשיו, איך תכסוהו בושא וכלימה. וכאשר היה יוסף צריך ליכנס לבית אדונו, וידע כי נסיון גדול מוכן לפניו, ויהי 'כהיום הזה', העלה במחשבתו אותו היום שצריכה להיות בדמיונו תמיד, ובכח זה ויצא הציתה לעשות מלאכתו. [ויש להוסיף שהכין עמנו מתחלה גם בהשני הדברים הקודמים לה, תורה וקריאת שמע, ויצא 'הציתה' לעשות מלאכתו, שחזן מדמיונו על היום הזה, בא גם עם שאר צ' העצות של תורה וקריאת שמע, ובכח זה נכנס].

ולכן כאשר היס ראה לפניו זכותו של אותו צדיק, שצעת נסיון

להוציאו מידה זכחו הגדול ממנה
ע"כ].

אמונם ראיתי בספר שפתי נדיק
(לפסח אוח נה) שכתב, ותמהתי

מאד, וכי לא היה ליוסף נדיק יסוד
עולם זכות רק מה ששימש לפוטיפר
כראוי. ושאלתי פה קדוש גיסי מרן
[השפת אמת] שליט"א, ותירץ שהכוונה
שקיבל עליו צאהבה, שראה שרצון
שמים הוא שיהיה עבד, לכך עשה
צאמונה, שפתים ישק עכ"ל. והוא
נקודה נפלאה בגודל מדריגתו של
יוסף, הן הוא לא מכר את עצמו
לעבד מרצונו הטוב עבור עניו, אלא
אחיו גולוהו ומכרוהו זכפיה, ולא חל
המכירה כלל, הוא אינו עבד ופוטיפר
אינו אדונו, ואם כי אי אפשר לו
לנום, שאין עבד יכול לזרוח ממזרים
(רש"י שמות יח-ט), מכל מקום לשמש
אותו עוד צאמונה, הרי פתי יעשה
כן. אך יוסף חי צאמונה שלימה
בהשגחה פרטית, אם זהו חלקי
שהזמינו לי מן השמים, הנני מקבל
זאת צאהבה, ואעשה מה שנגזר עלי
צאמונה. וכאשר משמש את פוטיפר,
הוא אינו עושה זאת עבור שהוא
עבדו של פוטיפר, אלא הוא משמש
אז את הקב"ה לעשות רצונו, ולהשלים
מה שנגזר עליו בשלימות.

ובאמת כן הוא בכל המצות שצין
אדם לחצירו, לא תשנה את

יאלו קודם הזמן ק"ץ שנה, והים היה
לו טענה, שעדיין לא הגיע זמנם
לצאת, ואין עליהם עדיין חיוב צתנאי
שהתנה עמהם ה' צצריאתם שיקרעו
לפני ישראל (צ"ר ה-ד). ונראה צהטעם
שזכו ישראל לצאת קודם זמנם, דאיתא
צמדש רצה (שיר א-א), חזית איש
מהיר צמלאכתו לפני מלכים יתנצ
(משלי כג-כט) זה יוסף וכו'. כל שהוא
משמש את רבו כראוי יוצא לחירות,
מנין אנו למדין, מיוסף, על ידי
ששמש את רבו כהוגן יצא לחירות
וכו' ע"כ. הרי לנו גודל השכר
וקגולתו של המשמש את רבו כהוגן,
שזכה לחירות.

ושמועתי לפרש מה שמצינו ציוסף,
ויעזוב צגדו צידה וגו',
ותנח צגדו אצלה עד צוא אדוניו וגו',
ותדבר אליו וגו' צא אלי העבד העברי
אשר הצאת לנו לצחק צי, ויהי כהרימי
קולי ואקרא ויעזוב צגדו אצלו וגו'.
ולכאורה היה לו ליוסף לחוש על
עלילה זו, והיה לו להתחזק לתפוש
צגדו מידה, ולצאת ציחד עם הצגד.
אך יוסף הצדיק היה משמש את
אדוניו צאמונה וצכהנעה כדרך העבד
לאדונו, ואין מן הנימוס לחטוף צגד
מיד אשת האדון, על כן הגם שידע
שצוה נותן פתחון פה לידה כנגדו,
אף על פי כן היה משרת אדוניו
צאמונה. [שוצ הראוני צרמב"ן (שס
לט-יג) וז"ל, לכבוד צצרתו לא רצה

וזהו שצא הכתוב לומר, שהגם שהיו ישראל צשיעבוד גדול וחזק של מצרים, בכל זאת נתחזקו ויעצמו להודות לה' על כל מה שנעשה להם, ויעצמו 'צמאד מאד', בהמדה של 'וצכל מאודך' התעצמו מאד עכדה"ק.

ואפֿשר לומר בדרך רמז, צמה שנאמר בצאת ישראל ממצרים, ולא יכלו להתמהמה (שמות יב-לט), כי מדה זו של 'מאד' עולה מספר מ"ה, וישראל צמצרים התעצמו 'צמאד מאד', צ' פעמים 'מה', אך כאשר נתרצה קישוי השיעבוד, הרי אמרו (עירוצין מא:): שיסורין מעצירין את האדם על דעתו ועל דעת קונו ע"ש. ולא יכלו עוד להתמהמה, להתגבר ולהתחזק לעבוד את ה' צמאד מאד, צ' פעמים מ"ה.

ואם כן ישראל צמצרים שעבדו את אדוניהם באמונה, הרי מגיע להם סגולת דבר זה, כל שהוא משמש את רצו כראוי יוצא לחירות, שקיבלו הכל באהבה להשלים רצון שמים. ולכן הגם שהגזירה היתה על ארבע מאות שנה, צזכות זה זכו לצאת לחירות גם קודם הזמן. והנה יוסף היה הראשון שהגלה למצרים, והוא כבר דרך זו לצניו אחריו אך יתנהגו בקבלת עבודתם צמצרים באהבה, שלא להתרעם אחר דרכי ה'. וכאשר היס לא רצה להקרע מפני שלא הגיע

אחיק, לא תקום ולא תטור, לשון הרע ורכילות, כמה פעמים יחשוב האדם כי עבור איש גרוע כזה צמעלותיו ומדותיו, למה צריך הוא לצאת כנגדו להטיצו, לא מגיע לו לא מינייהו ולא מקצתו. אבל האמת אין אתה עושה זאת לחצרך, אלא אתה עובד צזה את צוראך, כי לכבוד חצירו יתכן שיהיה שיעורים וגבולים עד כמה יש לעשות עבדו, אבל להקצ"ה שצוה על זה, כנגדו אין גבול, ויש לעשותו צהידור מצוה. ולכן סיים הקרא צפרשתנו (ויקרא יב-יח) לא תקום ולא תטור, ואהבת לרעך כמוך 'אני ה', אתה עושה זאת עצורי ולא עבור חצרך.

ובמודה זו של יוסף נהגו אחריו גם צני ישראל צהיותם עבדים צמצרים, מכורי צלא כסף, עבדים צכפיה לאדוניהם צחומר וצלצנים, אבל ידעו כי גזירת ה' הוא, שמסר זאת עוד לאצרהס צצבית צין הצתרים, על כן לא התרעמו, וקיבלו על עצמם עול השיעבוד צתום לצ. ואמר הכתוב (שמות א-ז) וצני ישראל פרו וישרנו וירצו ויעצמו צמאד מאד, וכתב צסידור לצ שמה צשם חותנו מרן מוהר"ש מצעלוצ ז"ע, דצפרשת קריאת שמע נאמר, ואהבת את ה' אלקיך בכל לצבך וצכל נפשך 'וצכל מאודך' (דברים ו-ה), ומפרשים חז"ל צמשנה (צרכות מד.) צכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו צמאד מאד.

שלא יהיה רשע. ולדעת האר"י ז"ל (שערי המצות צפרשמו) גם לוקן מנן ששים שנה ולמעלה. וכמו כן יש לקום נגד כל חכם בתורה, אפילו יניק וחכים, ואפילו אינו רבו, רק שהוא גדול ממנו וראוי ללמוד ממנו. (וכמבואר כל זה בשלחן ערוך י"ד סימן רמד).

ואיין צדין זה שום ד' קולא
בהפוסקים, אלא בצעלי אומניות
בשעה שעוסקין במלאכתן (שם סעיף
ה'), או בצית המרחץ שאין זה קימה
שיש בה הידור (שם). ואפילו בשעה
שהוא עוסק בתורה צריך לעמוד מפניו
(שם סעיף יא). — ורק מי שהוא
בעצמו חכם, יש קולא אללו שאינו
צריך לעמוד מלא קומתו, אבל יש
לעמוד קצת כדי להדרו (שם סעיף ז').
— ויש אומרים דאין חייב לעמוד בפני
רבו רק שחרית וערבית (רמ"א סימן
רמז-נו). וגם אין חולקין כבוד לתלמיד
פני רבו (שם סעיף כא). חולת זה אין
שום קולא צדינים אלו, ויש בזה ציטול
מצות עשה לאורייתא. (והארכו בזה
בשמן ראש ח"י פ' בחוקות).

ועיין בשו"ת שצט הלוי (ח"ב סימן
קיד) בענין קימה מפני זקן או
חכם באטו-בחס, לכיון דקיימא לן
דבעינן קימה שישי ביה הידור, על כן
קרוב לודאי דאם אינו מפנה מקומו
להזקן מבטל ההידור, דודאי אין זה
הידור דהנעיר יושב והזקן עומד לפניו
כתלמיד מפני רב ע"ש. ובחיד"א בספר

עדיין זמן חירותם, מכל מקום כאשר
'הים ראה' ארונו של יוסף שלימד
במעשיו את בני ישראל לשרת את
האדון באמונה, 'וינס', כי המשמש את
רבו כראוי יוצא לחירות. וזהו כוונת
המדרש, הים ראה וינס, מה ראה,
ראה ארונו של יוסף, אמר הקב"ה
ינס מפני הנס שנאמר 'ועוזב בגדו
צידה וינס החוצה', שיוסף לא חטף
הבגד מידה להציל עצמו מן העלילה,
אלא התנהג באשת אדוניו בכבוד
כראוי, ועוזב בגדו צידה, ובמלכ זו
התנהגו אחריו המון בית ישראל
במצרים, על כן יצאו לחירות. (ועיין
שמן ראש ח"י פ' בא קה:).

*

והנה יש בזה מוסר השכל, אם עבד
המכבד כראוי את רבו גוי כמו
פוטופר, שכרו גדול עד שיוצא לחירות,
מכל שכן המכבד ומשמש את רבו
שלמדו תורה כמה גדול שכרו. ולא רק
את רבו, אלא כל מי שחייבה תורה
לכבדו, ומקיים בזה מצות ה', על אחת
כמה וכמה. ובפרשטנו יש לנו שלשה
מצות לאורייתא בזה. איש אמו ואביו
תיראו (יט-ג), מפני שיבה תקום,
והדרת פני זקן (יט-לב). והיינו כי מצות
עשה לקום כשנכנס האב או האם, ולא
רק להדרו, אלא לקום מהם מלא
קומתו. וכמו כן הדין לקום מפני
שיבה, דהיינו מי שהוא בן שבעים
שנה, אפילו הוא עם הארץ, ובלבד

והכתוב מסיים על מצוה זו, ויראת מאלקיך, וכחצ צבני יששכר (סיון ה-יד) דנראה צוה"ק (ח"ג קלג).
 דסגולת מצוה זו, שיצוא בלבו יראת שמים. וסיים עלה, דלמצוה זו רשאין לעשותה גם על מנת לקבל פרס, כיון דשכרו הוא יראת שמים, הרי גם שכרו היא עבודת ה' עיי"ש.

נחל קדומים (צפרשמו) כתב צס רציו אפרים, מפני שיצה תקום, כלומר כשתראה זקן מאל עומד והוא מיצר בעמידתו ואתה יושב, תעמוד מפניו ותאמר לו שב במקומי, והו מדת חסידות. והדרת פני זקן, כלומר אצל מי שאינו זקן כל כך, תהדר אותו ותאמר תראה לי שב במקומי שב ע"כ.

בסעודה שלישית פרשת קדושים תשע"א לפ"ק

שורש נפשו, וכי עבור שידו היה אוחזת אז בעקב עשו, יקראו שמו לדורות עולם צס יעקב. וגם הכלל ישראל אחריו נקראו צס יעקב, וטעמו צריך ציאור. ונראה כי עקב ר"ת ק'דש ע'צמך צ'מותר, ומי שלא זהיר צוה, סופו יכשל ללכת בעקב עשו, כי מי שלא מרגיל עצמו לתת רסן למאוות לבו צהיתר, סופו יכשל גם צאסור. והו צחינתו של יעקב, שידו אוחזת בעקב עשו, קדש עצמך צמותר לך.

ואבור הכחוצ להלן צפרשמו, והתקדשתם והייתם קדושים כי אני ה' אלקיכם (כ-ו). ולכאורה יש צוה כפל לשון. וחז"ל (יומא לט:) דרשו, אדם מקדש עצמו מעט מקדשין אותו הרבה, מלמטה מקדשין אותו מלמעלה, בעולם הזה מקדשין אותו בעולם הבא

קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם, איש אמו ואציו תיראו וגו' (יע-ג). וצרש"י פירש הו פרושים מן העריות, שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה. אמנם צרמב"ן פירש, להיות פרושים גם ממה שהתירה תורה, הצאה איש צאשתו, ואכילת הבשר והיין, דאם כן ימצא צעל התאוה מקום להיות שטוף צומת אשתו, ולהיות צקוצאי יין צזוללי צשר למו, וידבר כרצונו צכל הנצלות, שלא הוצר איסור זה צתורה, והנה יהיה נצל צרשות התורה וכו' ע"ש.

ונראה דזהו הענין שנקרא יעקב אצינו צס 'יעקב', שאתר הכחוצ (צראשית כה-כו) ואתרי כן יצא אציו, וידו אוחזת בעקב עשו, ויקרא שמו יעקב, והלא נפש חיה הוא שמו (צראשית צ-ט), וצהשם של האדם מונח

שאומרים לפני הקב"ה, 'כי קדוש אני ה' אלקיכם', ובתואר שלי תהיו אתם נקראים לעמיד. וזהו והתקדשתם והייתם קדושים, אם תקדשו עצמיכם בעולם הזה, אז והייתם קדושים לעולם הבא, שיהיו נקראים שם בתואר קדוש, כדרך שאומרים לפני הקב"ה.

ובזה נראה לזכר גם נוסח הקדושה,
 שמקדישים אותו בשמי מרום,
 קדוש קדוש קדוש ה' זכאו' מלא כל
 הארץ כבודו (ישעיה ו-ג), ומסיימים
 ובדברי קדשך כתוב לאמור (תהלים
 קמו-י) ימלוך ה' לעולם אלקיך ציון
 לדור ודור הללויה. דהנה באהבה
 ישראל (פ' ישש) כתב בשם חז"ל, דכיון
 דלעמיד יהיו נקראים הדדיקים בשם
 קדוש, היאך יהיה נקרא אז הקב"ה.
 ואמרו שהקב"ה יהיה נקרא אז בשם
 'קדוש לעולם ועד'. וכתב דזהו כוונת
 הברכה (בשמונה עשרה) לדור ודור נגיד
 גדלך, ולנצח נצחים קדושתך נקדיש,
 ושצחך אלקינו מפינו לא ימוש לעולם
 ועד. והכוונה 'לדור ודור נגיד גדלך',
 היינו בזמן הזה, אבל 'לנצח נצחים'
 היינו לעמיד, 'קדושתך נקדיש', היינו
 מה שאתה נקרא כעת קדוש, לעמיד
 אנחנו נהיה נקראים באותה תואר
 קדוש. ואם כן באיזה שם יהיה נקרא
 הקב"ה לעמיד, על זה מסיים 'ושצחך
 אלקינו מפינו לא ימוש לעולם ועד',
 שהקב"ה יהיה נקרא אז בשם קדוש
 לעולם ועד ע"ש.

ושמעתי לפרש, אדם מקדש עצמו
 'מלמטה', רומז על שמירת הצרית,
 מקדשין אותו 'מלמעלה', בהשגות
 שכליית בתורה ועבודת ה'. אמנם מה
 שאמר, בעולם הזה מקדשין אותו
 בעולם הבא, הלא אין חשבון בשאול,
 ומה שהתקדש עצמו בעולמו יולך אתו
 עמו בגן עדן, ומהו הכוונה
 שמקדשין אותו בעולם הבא.

ובראהו דאיתא בגמרא (בבא בתרא
 עה.) אמר רבי אלעזר עמידין
 נדיקים שאומרים לפנייהם קדוש כדרך
 שאומרים לפני הקב"ה, שנאמר (ישעיה
 ג-ד) והיה הנשאר ציון והנותר
 בירושלים קדוש יאמר לו ע"כ. ונראה
 דזהו כוונת הכתוב (תהלים קו-מו),
 הושיענו ה' אלקינו וקצנו מן הגוים
 להודות לשם קדשך 'להשתבח
 בתהלתך'. ולכאורה הו' ליה למימר
 'לשבח תהלתך'. אך הכוונה הוא, כי
 לעמיד לעת קיצוץ גליות, יהיו ישראל
 משוברים באותו תואר שהם מהללים
 כעת את שם ה', שגם להם קדוש
 יאמר לו, וזהו להשתבח בתהלתך, שאנו
 נהיה משוברים במה שהוא כעת תהלת
 ה'.

וזדו כוונת הכתוב קדושים 'תהיו',
 שכולל לשון עמיד, ולא אמר
 'היו' קדושים. אך התורה מצטיחה לנו
 שאם נתנהג בקדושה, אז לעמיד אתם
 עצמיכם תהיו נקראים קדוש כדרך

נכלל בתפלת יהא שמייה רבא, שיתרבה ויתגדל שמו, להיות נקרא בשם קדוש לעולם ועד.

וּבְרָאָה עוד צביאור הסמיכות, קדושים תהיו וגו', איש אמו ואציו תיראו. להנה הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק ז"ל פירש, דאיתא בגמרא (נדה לא.) שלשה שותפין יש באדם, הקב"ה ואציו ואמו, אציו מזריע הלוזן שממנו ענמות וגידים וכו', אמו מזרעת אודם שממנו עור ובשר וכו', והקב"ה נותן בו רוח ונשמה וכו' דעת צינה והשכל ע"כ. והנה נד החלק הניתן להאדם מאת הקב"ה מסייע את האדם להתעלות לקדושה, אך עניי הגוף שבאים מנד אבותיו, זה ממשיך האדם לעניי חומרניים. והו קדושים תהיו, כי קדוש אני ה' אלתיכם, היינו החלק שיש בכס משלי מסייעת לקדושה. אך איש אמו ואציו תיראו, מהחלק שיש בכס מאב ואם מזה יש לירא, שלא יורידו אתכם למשוך אחר תאות הגוף עכדה"ק.

וּבְרָאָה לזהו כוונת הכתוב (תהלים סג-יג) אחת דבר אלתיים שמים זו שמעתי כי עוז לאלתיים, והיינו שמג' חלקי שותפות שיש בהאדם, אחת דבר אלתיים, חלק אחד הוא מה שדביב ה', שנותן בו רוח ונשמה, ונפח באפיו נשמת רוח חיים, שעל ידה יוכל להתעלות בקדושה, אך

וּלְכַן המלאכים שמקדישים את שם ה' למעלה, אומרים קדוש קדוש קדוש ה' נבאו, אמנם הם משתוקקים לזמן הגאולה שיתגדל ויתקדש שמייה רבא, והם מתפללים 'מלא כל הארץ כבודו', מה שהוא כעת כבוד ה' שנקרא בתואר קדוש, נוכח שיתמלא בזה כל הארץ, שיהיו הנדיקים נקראים בשם זה, וכל 'הנשאר צליון והנותר צירושלים קדוש יאמר לו'. אך אם כן במה נתאר אז את הקב"ה, על זה מסיימים ודברי קדשך כתוב לאמור, ימלוך ה' לעולם אלתיך ציון, אז לדור ודור הללויה, יהללו את ה' שהוא קדוש לעולם ועד, לדור דור.

וזהו גם הכוונה במה שאמרו חז"ל (שבת קיט:) כל העונה אמן יהא שמייה רבא מצרך בכל כחו קורעין לו גור דינו. ופירש רש"י בכל כחו, בכל כוונתו. ובמחזור ויטרי כתב לפרש, ש"הא שמייה רבא" היא תפלה לעצמו, שיתמלא שמו, כדכתיב (שמות יז-טו) כי יד על כס י-ה, שאין שמו שלם עד שימחה זרעו של עמלק. והו יהא שמייה, שם י-ה, רבא, שיהא גדול ושלם. ושוב מתפללים 'מצרך לעלם ולעלמי עלמיא' ע"ש, ולפי מה שנתבאר דלעתיד יתגדל תואר ה' בשם 'קדוש לעולם ועד', ומתפללים על זה 'יתגדל ויתקדש שמייה רבא', שתואר קדוש יתגדל יותר שיוסיפו 'קדוש לעולם ועד'. אם כן יש לומר דגם זה

ואיתא בשם האר"י דאם קשה לחדם להצין דבר בלימודו או לעשות מצוה, לצייר דיוקנו של הוריו. (הוצא במדבר קדמות להחיד"א 5-ט, ועיין באגרא דפרקא אות יג.) וזה שאמרו אשרי מי שרואה את הוריו, היינו שמצייר דיוקנס זהות עוסק באומנות מעולה בתורה או במצוה, אבל אי למי שרואה את הוריו, שצריך לצייר דיוקנס, באומנות פגומה, היינו בעצירה שפוגמת הנפש ע"ש. וזהו שרמזה תורה, אם תראו להיות קדושים, פרושים מן החטא, אז איש אמו ואביו תיראו, לצייר נגד עיניו לראות דמות של הוריו, וזה יוכל לבוא למדריגת קדושים תהיו.

ובסיום הפרשה נאמר, והייתם לי קדושים כי קדוש אני ה', ואבדיל אחכם מן העמים להיות לי (כ-כו). יש לומר על פי מה שכתב בתורת משה (פ' וארא יט:) צטעם שינאו ישראל ממזרים קודם הזמן, כי הקדש חמץ ושיחרור מפקיע מידי שיעבוד (יצמות מו.), והקצ"ה הקדיש את בני ישראל לעצמו ולכבודו ככתוב (ירמיה 3-ג) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה, ואם כן ההקדש הוה מפקיע מידי שיעבוד מזרים, הגם בשהרהינו אכלו לא מהני ההקדש להפקיע מידי שיעבוד (פסחים לא), אבל בני ישראל גורשו ממזרים וינאו משמה, אך כל זה אם ישראל קדושים גדורים מעריות, שכל מקום שאתה מוצא

שמים זו שמעתי, על השני חלקים הנוספים שיש בהאדם מאז ואם [זו נוטריקון ז'כר ו'נקבה], בזה אני מצין, כי עוה לאלקים, שצריכין בזה עוה וגזרה שיוכל להתעלות לאלקים, כי חומר הגוף מתאווה לעיני חומריים.

ויש לומר, כי סייג גדול להתנהג ביתו כראוי, הוא מה שהאדם גודר בנפשו שלא לזוז מדרכי אבותיו, שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמן, הן אמת שראוי להוסיף חסידות על דרכי האבות, אבל לא לגרע ח"ו גם מנהג קל, ותמיד יהיה לנגד העינים דמות דיוקנו של אבותיו ואבות אבותיו. והרי מצינו ביוסף הצדיק, ויבא יוסף לעשות מלאכתו (בראשית לט-יא), ואמרו חז"ל (סוטה לו:) דלעשות צרכיו נכנס, ונראית לו דמות דיוקנו של אביו ע"ש. ומבואר בספרי קודש דהוא גם בצגולה להנצל מהעצירה כמה שמצייר דמות הוריו. ונתנו רמז, דשא עשב מזריע זרע למינהו (שם א-ב), דש"א ר"ת ד'מות ד'יוקנו ש"ל א'ציו, זהו עשב שמציל מן החטא להיות מזריע זרע למינהו.

ובספר צנין דוד (פ' וינא אות ה') כתב בשם הגה"ק מקרעשוב ז"ל לפרש מאמנם (קידושין פג:) רבי אומר אשרי מי שרואה הוריו באומנות מעולה, אי למי שרואה את הוריו באומנות פגומה. כי סגולה להנצל מעצירה הוא לצייר דמות הוריו,

היתה יהודה לקדשו וגו' (תהלים קיד-ו). כי הסיצה שיצאו ישראל ממצרים, אם כי לא הגיע עדיין הזמן של סיוס שיעבודם, 'כי היתה יהודה לקדשו', והקדש מוציא מידי שיעבוד. — וכמו כן בגאולה העתידה, צמח שאלו מקדשים עצמינו להיות קרויים הקדש, נלא מהשיעבוד של הגלות הארוכה הלו, וההקדש יוציא אותנו מידי שיעבוד. ועל כן אמר, והייתם לי קדושים, אז תזכו ואצדיל אתכם מן העמים להיות לי, לקבץ נפוצותינו מארבע כנפות הארץ, להוליכנו קוממיות לארצנו צמחה דין צביאת בן דוד צב"א.

קדושה חמה מוצא גדר ערוה (ויק"ר כד-ו), ופרושים מטומאות ממאכלות אסורות המטמאים גוף ונפש, אז נקראים קדושים והמה קדש לה', אבל לא אם חלילה מחללים עצמם מקדושתם. וזוה יש לפרש והייתם לי קדושים כי קדוש אני, כי על ידי זה שאתם קדושים, אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים, אבל צחנאי והייתם לי קדושים, אבל כאשר נתחללו מקדושתם חזרו בגולה בשיעבוד ארבע מלכיות אשר משלים גלות מצרים כידוע ע"כ.

וזדהו שאמר הכתוב, בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לועז,

לעילוי נשמת
הר"ר ארי' צבי ב"ר שמעון ליפשיץ ע"ה
ראה"ק דקהלתנו הק'
נפטר ד' אייר תש"ס לפ"ק
ת.נ.צ.ב.ה
נתנדב ע"י נכדו הר"ר מאיר עקשטיין הי"ו

לעילוי נשמת
מרת לאה ב"ר ישראל וועבער ע"ה
נפטרה ה' אייר תשס"ו לפ"ק
ת.נ.צ.ב.ה
נתנדב ע"י חתנה
הר"ר יודל זינגער הי"ו

נתנדב ע"י ידידיו
מוה"ר ר' אייזיק מעזעי הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהיכנס בנו הב' משה יודא נ"י
לעול התורה והמצות

נתנדב ע"י ידידיו
מוה"ר ר' אליעזר זוסיא קיש הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהולדת בנו למזל טוב

הרוצה לנדב להוצאת הגליון יפנה להר"ר יואל ברא"ש פייערווערקער הי"ו

718.387.5770